

EN DAG OM UNDERVISNINGSMILJØ

UNGDOMS UDDANNELSER

dcum.

INDHOLD

SIDE

Sæt undervisningsmiljøet på skemaet!	4
Moduler	5
Lærervejledning	6
Organisering	18
Links til mere information og inspirationsmateriale	21

Sæt undervisningsmiljø på skemaet!

Undervisningsmiljøet betyder meget for elevernes trivsel – fagligt så vel som socialt. Materialet *En dag om undervisningsmiljø* er et forslag til, hvordan I kan skabe en anderledes og inspirerende dag, hvor lærere og elever sætter spot på undervisningsmiljøet.

En dag om undervisningsmiljø er målrettet alle skolens elever og består af fire moduler:

- 1** Quiz om undervisningsmiljø:
Information om undervisningsmiljø på en sjov og anderledes måde
- 2** Introduktion til undervisningsmiljø:
Hvad er det, og hvilke rettigheder har eleverne?
- 3** Her er skolens undervisningsmiljø godt:
Fokus på det gode undervisningsmiljø på skolen
- 4** Her kan skolens undervisningsmiljø blive bedre:
Løsningsorienteret fokus på det mindre gode undervisningsmiljø på skolen

De fire moduler er selvstændige, og I kan sætte dem sammen med stor fleksibilitet. Materialet indeholder også forslag til en fælles intro og en fælles afslutning. Alternativt kan I bruge modulerne til klasseundervisning i løbet af året.

Der er en udførlig lærervejledning til afvikling af dagen, og derudover indeholder materialet alle nødvendige uddelingsark til elever og lærere – klar til print. Endelig beskriver materialet, hvordan skolens ledelse og lærere kan forberede dagen.

God fornøjelse!

Moduler

En dag om undervisningsmiljø indeholder fire moduler, der kort er præsenteret nedenfor. Derudover viser skemaet, hvor mange lektioner, vi foreslår, I bruger til det enkelte modul.

Modul	Antal lektioner á 45 minutter	Element
	Ca. 1	Introduktion til <i>En dag om undervisningsmiljø</i> i plenum
1	1	Eleverne besvarer en quiz om undervisningsmiljø. Under quizen er der løbende diskussion om spørgsmål og svar.
2	1	Introduktion til undervisningsmiljø: Hvad er det? Og hvilke rettigheder har eleverne?
3	1	Gruppearbejde i klasserne: Hvad er det gode undervisningsmiljø på vores skole?
	1	Fælles præsentation og opsamling på gruppearbejdet i klassen/på holdet. Herefter stemmer eleverne om, hvilke dele af skolens undervisningsmiljø, som de synes er særlig godt. Hver klasse/hvert hold afleverer resultatet af deres afstemning til planlægningsgruppen for dagen, der eventuelt sender en ansøgning til Undervisningsmiljøprisen 2010 på baggrund af klassernes/holdenes input.
4	2	Idé-Team: Klasserne/holdene arbejder med løsningsforslag for de dele af undervisningsmiljøet, som eleverne finder mindre gode.
	Ca. 1	Afslutning på <i>En dag om undervisningsmiljø</i> i plenum

Fleksibilitet

De fire moduler supplerer hinanden, så I kan vælge at afvikle alle moduler eller blot nogle af dem på jeres undervisningsmiljødag. Vi vil dog fraråde, at I vælger modul 2 fra, da det er helt grundlæggende for elevernes forståelse for dagens indhold. Opdelingen i de fire moduler gør programmet meget fleksibelt i forhold til forbrug af tid og ressourcer. Også den fælles introduktion og afslutning på dagen kan I vælge til og fra, som det passer jer bedst.

Husk at lægge pauser ind i programmet. Læs mere om de enkelte moduler i lærervejledningen.

Lærervejledning

Elevernes synspunkter, ideer og forslag omkring undervisningsmiljøet er grundstenen i *En dag om undervisningsmiljø*. Derfor er det afgørende, at I tager eleverne alvorligt og forpligter jer til at arbejde videre med de resultater, der kommer ud af undervisningsmiljødagen.

Formål

Formålet med *En dag om undervisningsmiljø* er:

- at alle elever og lærere får kendskab til:
  - Undervisningsmiljøloven
  - rettigheder og pligter
  - perspektiver i arbejdet med undervisningsmiljøet
- at skabe – især blandt eleverne – opmærksomhed omkring, hvad der er godt i undervisningsmiljøet på skolen, og hvad man kan forbedre
- at skabe afsæt for det videre arbejde med undervisningsmiljøet på skolen – med aktiv deltagelse fra eleverne
- at etablere en ramme for fælles oplevelser og fælles drøftelser af et godt undervisningsmiljø på skolen og eventuelt gøre det til en fast årlig tradition.

INTRODUKTION TIL DAGEN I PLENUM

Varighed: ca. 1 lektion

I kan med fordel markere dagens særlige status og tema med en fælles start, hvor alle elever, lærere og ledelse samles. Her introduceres formålet med dagen og dagens program, og eventuelt supplerer skolens ledelse, lærere og elever med et par indslag om dagens tema og/eller musikalske indslag. Nedenstående er forskellige forslag til, hvad introduktionen kan indeholde.

Introduktion til dagens program

En repræsentant for skolens ledelse byder velkommen og siger noget om, hvad det betyder at sætte fokus på undervisningsmiljøet – og hvor vigtigt det er, at eleverne medvirker med deres ideer og forslag. Dernæst gives ordet til planlægningsgruppen for dagen, som præsenterer dagens program. Planlægningsgruppen fortæller også om deres rolle, og hvordan man kommer i kontakt med gruppen i løbet af dagen. Læs mere om planlægningsgruppens rolle og sammensætning i afsnittet Organisering.

Hvis I vælger at bruge modul 3 og/eller 4 skal der være et område, hvor eleverne løbende kan vise hinanden, hvordan de har arbejdet med undervisningsmiljø i deres klasse. I introduktionen skal eleverne informeres om, hvor dette område er (fx skolens aula) samt opfordres til at se de andre elevers plancher i pauserne.

Indslag om dagens tema

På DCUM's hjemmeside kan I finde to fotofortællinger om undervisningsmiljø på ungdomsuddannelser. Fotofortællingerne er fra Favrskov Gymnasium og Technology College Aalborg og, og de visualiserer, hvad undervisningsmiljø blandt andet handler om. Fortællingerne varer ca. 4 min., og er velegnede til at vise på storskærm.

I kan hente fotofortællingerne *En strøm af evalueringer* og *Cafédebat på Favrskov Gymnasium* her:

www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/inspiration

Mediegruppe, der skal dokumentere dagen

I kan oprette en mediegruppe bestående af elever og lærere, der dokumenterer *En dag om undervisningsmiljø* i form af billeder, interview, videooptagelser osv. Planlægningsgruppen for dagen sammensætter mediegruppen forud for selve afviklingen af dagen, så I kan præsentere gruppen og dens rolle for de øvrige elever ved den fælles introduktion til dagen. Læs mere om oprettelse af mediegruppe under i afsnittet Organisering.

Efter introduktionen går alle elever ud i deres klasser/hold.

Modul 1:

QUIZ OM UNDERVISNINGSMILJØ

Varighed: 1 lektion

Som kickstarter gennemfører klasserne/holdene en quiz om undervisningsmiljø. Formålet med quizen er at øge elevernes opmærksomhed på undervisningsmiljøet samt at motivere dem til at tage aktiv del i at forbedre undervisningsmiljøet på skolen.

Quizen kan

- downloades som word-dokument, der efterfølgende kan laves til transparenter og vises på overhead
- printes ud på A3 papir og hænges på tavlen
- downloades som power point fil.

Quizen hentes her:

www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/metoder/quiz-om-undervisningsmiljoe

Print som forberedelse et eksemplar af quizen og svarene, så I har en 'facitliste' under selve quizen. Klargør endvidere de forskellige hjælpemidler, alt efter om quizen skal afvikles ved hjælp af OH-projektor, papir eller power point. Derudover kan I overveje – eventuelt sammen med eleverne – om der skal være præmie til det vindende hold.

Del eleverne i to hold, der konkurrerer om, hvem der får flest rigtige. I noterer holdene på tavlen og begynder derefter at læse spørgsmål og svarmuligheder op. Overhead-/power point-/papir-præsentationen følger de enkelte spørgsmål, og støtter eleverne i at huske, hvilke svarmuligheder de har. Når I har læst et spørgsmål op, diskuterer holdene svarmulighederne og hvert hold afgiver svar.

Efter hvert spørgsmål læser I det rigtige svar højt (eventuelt kan en forkert besvarelse også læses højt, hvis der er tid og stemning for det).

Hvert rigtigt svar giver ét point. Ved forkert besvarelse tildeles ingen point. I spørgsmål 1 og 6 skal eleverne vælge mellem en række svar, hvoraf flere er rigtige. Alle rigtige svar skal være valgt, for at eleverne får point for det pågældende spørgsmål.

Under quizen er der mulighed for en løbende dialog med eleverne om svarene på spørgsmålene – både de rigtige og forkerte.

Modul 2:

INTRODUKTION TIL UNDERVISNINGSMILJØ

Varighed: 1 lektion

Modulet indeholder inspiration til et oplæg om, hvad undervisningsmiljø er, og hvilke rettigheder eleverne har i forhold til undervisningsmiljø. Oplægget holdes af en lærer, og I kan veksle mellem oplæg og dialog med eleverne, hvor de fx finder eksempler fra deres hverdag og oplevelser af undervisningsmiljøet på skolen.

I finder en komprimeret form af oplægget, der kan bruges til en visuel præsentation via overhead, power point eller papir. Hent *Kort oplæg: undervisningsmiljø - hvad er det?* på

www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/metoder/en-dag-om-undervisningsmiljoe

I den korte form af oplægget er de forskellige sider nummereret. Disse numre angiver, hvilken del af den nedenstående vejledning til oplægget, der omtales.

Vælger I papirudgaven, kan I med fordel printe det komprimerede materiale ud på A3 papir.

Oplægget supplerer quizen ved at uddybe følgende to elementer:

- 1 Undervisningsmiljø – hvad er det?
- 2 Elevernes rettigheder og pligter.

De to elementer er tænkt som en helhed, men elementerne fungerer også hver for sig, hvis der fx ikke er tid nok til det hele, eller hvis eleverne på forhånd ved meget om et af emnerne.

Ad 1 Undervisningsmiljø – hvad er det?

Side 1 i det korte oplæg

Undervisningsmiljø handler ikke kun om, at eleverne skal lære det faglige stof, men også om, at de er glade, trygge og veltilpassede i skolen.

Undervisningsmiljøet består af tre dele:

- Det fysiske undervisningsmiljø
- Det psykiske undervisningsmiljø
- Det æstetiske undervisningsmiljø.

Fysisk undervisningsmiljø

Side 2 i det korte oplæg

Det fysiske undervisningsmiljø handler blandt andet om sundhed, ergonomi, indeklima og sikkerhedsmæssige forhold. Fx berører det spørgsmål som:

- Er der ordentlige stole at sidde på i undervisningslokalerne?
- Er der en passende temperatur i undervisningslokalerne, eller er der altid for varmt eller koldt?
- Er der ordentlige toiletter?
- Ved eleverne, hvad de skal gøre, hvis der udbryder brand på skolen?

MULIGE SPØRGSMÅL TIL ELEVERNE

Kan I komme med flere eksempler på, hvad et godt/dårligt fysisk undervisningsmiljø kan være?

Hvad betyder et godt/dårligt fysisk undervisningsmiljø for jer elever?

Psykisk undervisningsmiljø

Side 3 i det korte oplæg

Det psykiske undervisningsmiljø handler om, hvordan eleverne trives med hinanden, deres lærere og de faglige krav og udfoldelsesmulighederne i undervisningen. Fx berører det spørgsmål som:

- Har eleverne venner i skolen?
- Har eleverne et godt forhold til lærerne?
- Føler eleverne sig ensomme?
- Er der en god omgangstone?
- Føler eleverne sig trygge?
- Får eleverne tilstrækkelige, faglige udfordringer?
- Har eleverne adgang til støtte og hjælp, hvis de har problemer?
- Har eleverne indflydelse på deres egen hverdag?
- Er eleverne stressede, fx på grund af lektier?

MULIGE SPØRGSMÅL TIL ELEVERNE

Kan I komme med flere eksempler på, hvad et godt/dårligt psykisk undervisningsmiljø kan være?

Hvad betyder et godt/dårligt psykisk undervisningsmiljø for jer elever?

Æstetisk undervisningsmiljø

Side 4 i det korte oplæg

Det æstetiske undervisningsmiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker eleverne i dagligdagen. Det handler fx om, hvordan arkitekturen (hvordan rummet er bygget og indrettet) støtter elevernes fysiske behov for at kunne bevæge sig, og hvordan rummet gør det muligt at undervise på forskellig vis og at opnå kontakt, samarbejde og dialog med hinanden. Fx berører det spørgsmål som:

- Kan eleverne lide at være i undervisningslokalerne?
- Får eleverne lyst til at lære noget, når de er i undervisningslokalerne?
- Føler eleverne sig velkomne på skolen?
- Er der pæne farver på væggene og en flot udsmykning?
- Flyder det med skrald i undervisningslokalerne?
- Er der hærværk på skolen?

MULIGE SPØRGSMÅL TIL ELEVERNE

Kan I komme med flere eksempler på, hvad et godt/dårligt æstetisk undervisningsmiljø kan være?

Hvad betyder et godt/dårligt æstetisk undervisningsmiljø for jer elever?

Det fysiske, det psykiske og det æstetiske undervisningsmiljø spiller sammen og påvirker hinanden. Fx kan det æstetiske og fysiske undervisningsmiljø have indflydelse på elevernes psykiske trivsel:

EKSEMPEL: Hvis der er dårlig udluftning eller en dårlig akustik i klasselokalet kan det være til stor gene for eleverne og medføre, at de bliver stressede eller irriterede, og derfor er mere korte for hovedet over for deres klassekammerater. Dermed kan der komme en dårlig stemning i klassen, hvilket kan påvirke elevernes sociale trivsel.

Ad2 Elevernes rettigheder og pligter

Side 5 i det korte oplæg

I 2001 trådte *Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø* i kraft. I daglig tale kaldes den *Undervisningsmiljøloven*. Loven skal sikre, at alle elever og studerende har et sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt undervisningsmiljø, der fremmer deres muligheder for udvikling og læring. Loven siger blandt andet:

- at alle skoler skal lave en undervisningsmiljøvurdering (en UMV)
- at eleverne skal inddrages i UMV-arbejdet
- at eleverne har ret til at vælge 2 undervisningsmiljørepræsentanter (UMR'er) til sikkerhedsgruppen på skolen.

Undervisningsmiljøvurdering, UMV

Side 6 og 7 i det korte oplæg

En UMV er en vurdering af skolens psykiske, fysiske og æstetiske undervisningsmiljø, hvor man inddrager elevernes opfattelse og vurdering af undervisningsmiljøet. Konkret spørger skolen eleverne om, hvad, de synes, er godt eller skidt ved skolens undervisningsmiljø. Hermed får skolen indblik i, hvordan eleverne trives, om de oplever positive relationer til deres klassekammerater og lærerne, om de oplever de fysiske og æstetiske rammer som gode mv. En UMV går ud på:

- 1 At undersøge eller kortlægge, hvordan eleverne trives i skolen, fx gennem en spørgeskemaundersøgelse
- 2 At samle og diskutere elevernes svar for at finde de områder, hvor undervisningsmiljøet kan gøres bedre
- 3 At lave en handlingsplan for, hvordan man vil løse de problemer, som eleverne har peget på
- 4 At udstikke nogle retningslinjer for, hvordan skolen skal følge op på handlingsplanen.

Ifølge Undervisningsmiljøloven skal alle skoler udarbejde en UMV mindst hvert tredje år. Man kan sammenligne UMV'en med den arbejdspladsvurdering, APV, der skal laves på alle arbejdspladser ifølge Arbejdsmiljøloven.

Hvis skoler eller uddannelsessteder mangler inspiration eller gode råd til arbejdet med UMV'en, eller elever har brug for viden om undervisningsmiljøet, kan man finde materialer, værktøjer, råd og viden hos DCUM.

Undervisningsmiljørepræsentanter, UMR

Side 8 i det korte oplæg

Alle elever har ret til at vælge to undervisningsmiljørepræsentanter, UMR'er, på en skole. En UMR er elevernes "talsmand" i forhold til undervisningsmiljøet på skolen. UMR'erne har ret til en plads i den gruppe på skolen, som varetager elevernes undervisningsmiljø og de ansattes arbejdsmiljø. Det er typisk skolens sikkerhedsgruppe(r). UMR'erne har plads i sikkerhedsgruppen, når den beskæftiger sig med spørgsmål af betydning for undervisningsmiljøet. UMR'erne har også ret til at foreslå nogle indsatser eller initiativer til at forbedre undervisningsmiljøet på skolen, når sikkerhedsgruppen afholder møder.

UMR'erne skal deltage i hele processen med at udarbejde skolens undervisningsmiljøvurdering, UMV. Har eleverne ikke deltaget med minimum deres UMR'er i arbejdet, er der ikke tale om en gyldig undervisningsmiljøvurdering.

Der er ingen faste regler for, hvordan valget af UMR'erne skal foregå. Men det kan for eksempel ske ved en afstemning blandt alle skolens elever eller ved, at elevrådet udpeger undervisningsmiljørepræsentanterne.

MULIGE SPØRGSMÅL TIL ELEVERNE

Ved I hvem, der er undervisningsmiljørepræsentant, UMR, her på vores skole?

Ved I, om der er blevet lavet en undervisningsmiljøvurdering, UMV, her på skolen?

Ansvar for skolens undervisningsmiljø

Side 9 i det korte oplæg

Det er den daglige leder på skolen, der har ansvaret for, at undervisningsmiljøet er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at det fremmer elevernes muligheder for udvikling og læring. Hvis der er problemer med undervisningsmiljøet, kan eleverne henvende sig til:

- skolens ledelse
- sikkerhedsrepræsentanten
- undervisningsmiljørepræsentanterne.

Hvad kan eleverne gøre?

Side 10 i det korte oplæg

Eleverne har ikke kun rettigheder, men også pligter. Blandt andet har eleverne pligt til at medvirke til at gøre skolen til et rart sted at være – det er ikke kun ledelsens ansvar.

Eleverne har fx pligt til at:

- tage ansvar for sig selv og deres kammeraters trivsel
- deltage aktivt i at forbedre skolens undervisningsmiljø
- bidrage til en ordentlig omgangstone
- bidrage til at alle har det godt i klassen/på holdet.

Modul 3:

HER ER SKOLENS UNDERVISNINGSMILJØ GODT

.....

Varighed: 2 lektioner

Gruppearbejde

Eleverne inddeles i grupper med 4-6 elever i hver. Hver gruppe diskuterer og finder frem til den eller de dele af skolens undervisningsmiljø, som de synes er særlig godt og begrundet hvorfor. Det kan både handle om skolens fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø.

På DCUM's hjemmeside kan I finde uddelingsark til gruppearbejdet. Hent *Gruppearbejde om det gode undervisningsmiljø* på

www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/metoder/en-dag-om-undervisningsmiljoe

Arkene kan med fordel printes på A3 papir.

Herefter forbereder eleverne et mundtligt 5-minutters-oplæg, hvor de kort gengiver konklusionerne fra deres gruppearbejde. Oplægget holder de for klassen/holdet i næste lektion.

Fælles præsentation og opsamling på gruppearbejdet

Læreren indleder den næste lektion ved sammen med eleverne at vælge en gruppe på 2-3 elever, der senere sammen med læreren skal formidle resultaterne fra klassens gruppearbejder og opsamlingen til planlægningsgruppen (se mere herom nedenfor).

Herefter holder hver gruppe deres oplæg. Læreren laver sideløbende med oplæggene en liste på tavlen med de dele af undervisningsmiljøet, som eleverne fremhæver som særligt gode.

Efter oplæggene er der en cirka 10-minutters fælles diskussion, hvor eleverne drøfter de forskellige forslag til, hvilken del eller dele af skolens undervisningsmiljø, de finder særlig godt. Herefter stemmer eleverne om det bedste forslag. Formålet med afstemningen er, at eleverne vælger den eller de dele af undervisningsmiljøet, som de synes er allerbedst på skolen. Hver elev har én stemme i afstemningen. Hvis der er to eller flere forslag, der opnår samme stemmeantal i afstemningen, gennemfører klassen en ny afstemning om disse forslag. Er der fortsat stemmelighed mellem flere forslag tages alle disse forslag med i indstillingen til planlægningsgruppen (se nærmere nedenfor).

I slutningen af lektionen/efter afslutningen på lektionen laver læreren sammen med de udvalgte elever en kort beskrivelse af den eller de bedste forslag på baggrund af elevernes oplæg (eventuelt indsamles elevernes lister fra gruppearbejdet).

I finder en skabelon til beskrivelsen af klassens afstemning på dcum.dk. Hent *Sammenfatning af klassens resultater fra gruppearbejdet* på

www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/metoder/en-dag-om-undervisningsmiljoe

Skabelonen kan med fordel printes på A3 papir.

Herefter tager I en kopi af dokumentet med beskrivelserne, så I har to udgaver. Den ene udgave afleverer I til planlægningsgruppen, der har organiseret dagen. Den anden udgave hænger I op på det område, der er udvalgt til at vise klassernes forskellige resultater (fx skolens aula).

Planlægningsgruppen samler efterfølgende op på de forskellige input fra klasserne og vurderer, om der er basis for at sende en ansøgning til Undervisningsmiljøprisen. Undervisningsmiljøprisen uddeles til en skole, der har gjort en særlig indsats for undervisningsmiljøet.

I finder information om Undervisningsmiljøprisen på:
www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/undervisningsmiljoeprisen.

Afrund med en afsluttende snak: Hvordan har eleverne oplevet dagen – er der perspektiver i det?

Modul 4:

HER KAN SKOLENS UNDERVISNINGSMILJØ BLIVE BEDRE

Varighed: 2 lektioner

Fælles diskussion og afstemning på klassen

Modulet starter med en diskussion i klassen om, hvad man kan forbedre ved skolens undervisningsmiljø, og læreren skriver løbende elevernes synspunkter op på tavlen. Herefter stemmer eleverne om, hvilke dele af undervisningsmiljøet, det er vigtigst at forbedre. Hver elev har én stemme. Afstemningen bruges til at klarlægge, hvilke problemer eleverne skal arbejde med i de efterfølgende Ide-Team.

Ide-Team

Eleverne inddeles i Ide-Team á 4-6 personer, der arbejder med at finde løsninger på problemer i skolens undervisningsmiljø. Hvert team får til opgave at arbejde med et af de problemfelter, der fik flest stemmer i afstemningen – hvert team sin opgave.

Herefter vælger hvert team en person, der fungerer som formidler, og arbejder derefter med årsager til og løsninger på deres udvalgte problem. Eleverne arbejder 15-20 minutter med at tale problemet igennem. De skriver årsager til problemet og ideer til løsninger ned.

I kan finde uddelingsark til arbejdet med Ide-Team på dcum.dk. Hent *Ide-Team* på www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/metoder/en-dag-om-undervisningsmiljoe. Arkene kan med fordel printes på A3 papir.

Herefter er der eventuelt pause. I pausen roterer alle team. Skitsen med løsningerne bliver liggende på bordet. Formidleren bliver siddende tilbage sammen med skitsen. Hvert team ankommer til et nyt bord, hvor der i forvejen ligger en skitse og sidder en formidler. Formidleren læser årsager og forslag til løsninger op fra skitsen, og det nye team arbejder videre med at supplere med flere perspektiver på årsager og forslag til løsninger. Tid: 15-20 minutter. Eventuelt pause.

Efter pausen går alle team tilbage til deres startsted og formidleren læser de nye ideer op, der er kommet fra gæstegruppen. Hvert team laver herefter en top 5, hvor de prioriterer, hvilke af de samlede ideer til løsninger, de synes bedst om (dvs. ideer fra både deres egen gruppe og deres gæstegruppe). Der afsættes 20-25 minutter til denne del af øvelsen.

I finder en skabelon til elevernes top 5 på dcum.dk. Hent *Top 5 med løsninger fra Ide-Team* på www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/metoder/en-dag-om-undervisningsmiljoe. Skabelonen kan med fordel printes på A3 papir.

Alle team afleverer deres top 5 til læreren, der bringer ideerne videre til planlægningsudvalget, som kan bruge ideerne til deres videre arbejde med undervisningsmiljøet på skolen. Derudover tager I en kopi af alle top 5 listerne, som I eller eleverne hænger op på det område, der er udvalgt til at vise klassernes forskellige resultater (fx skolens aula).

Afrund med en afsluttende snak: Hvordan har eleverne oplevet dagen – er der perspektiver i det?

AFSLUTNING PÅ DAGEN I PLENUM

Varighed: ca. 1 lektion

En repræsentant for planlægningsgruppen og/eller skolens ledelse afslutter dagen med at takke for deltagelsen. Hvis skolen har valgt at inddrage modul 3 og/eller 4 kan man desuden fortælle, hvordan planlægningsgruppen vil arbejde videre med de mange forskellige ideer og forslag, der er opstået på dagen. Endelig kan der opfordres til fortsat at have et fokus på det gode undervisningsmiljø – ude i klasserne/på holdene, individuelt og i fællesskab på tværs af skolen.

Mediegruppe

Hvis I har oprettet en mediegruppe til at dokumentere dagen, kan gruppen vise resultaterne af deres arbejde. Fx via storskærm, en avis eller noget helt tredje.

Slut eventuelt festligt af med kage, frugt eller et musikalsk indslag.

Organisering

Deltagere

Vi foreslår, at I afholder *En dag om undervisningsmiljø* for alle skolens elever og lærere for at sikre en bred forankring af viden om undervisningsmiljøet på skolen. Det er dog ikke en forudsætning for at gennemføre dagen, at alle skolens elever deltager.

Oprettelse af mediegruppe

Nogle af skolens elever kan indgå i en mediegruppe. Mediegruppens rolle er at dokumentere undervisningsmiljødagen i form af billeder, interview, videooptagelser osv. af de øvrige elever, mens de er i gang med de forskellige aktiviteter. Vælger I at have en mediegruppe, skal planlægningsgruppen sammensætte gruppen forud for selve afviklingen af dagen. De elever, der melder sig til denne opgave kan ikke deltage i de øvrige aktiviteter (på nær den fælles introduktion og afslutning på dagen).

Antallet af elever og lærere i mediegruppen skal afspejle antallet af elever på skolen, dvs., at gruppen gerne skal være af en sådan størrelse, at der er mulighed for at komme rundt i stort set alle klasser/hold i løbet af dagen.

Ud over sammensætningen af elever i gruppen, skal I også overveje, hvilket teknisk udstyr gruppen skal bruge, samt hvilke lærere der har lyst og evner til at deltage i gruppen.

Planlægningsgruppe

Vi foreslår her to måder, hvorpå I kan organisere planlægningen af *En dag om undervisningsmiljø*. I begge forslag lægger vi vægt på at inddrage så bred en elev- og lærergruppe som muligt for at sikre en aktiv deltagelse på hele skolen. I kan naturligvis vælge en helt anden organisering, fx hvis I allerede har en tradition for gruppe- eller udvalgsorganisering.

- 1 Med afsæt i sikkerhedsgruppen (eller -grupperne) sammensætter I en planlægningsgruppe, der består af undervisningsmiljørepræsentanterne, eventuelt repræsentanter fra elevrådet (eller hele elevrådet), lærersikkerhedsrepræsentanter, lærerrepræsentanter samt én eller flere repræsentanter fra ledelsen.
- 2 Med afsæt i elevrådet sammensætter I en planlægningsgruppe, der består af elevrepræsentanter fra alle klasser, lærerrepræsentanter fra alle klassetrin, repræsentanter fra sikkerhedsgruppen (herunder undervisningsmiljørepræsentanter) samt én eller flere repræsentanter fra ledelsen.

Uanset hvordan I organiserer jer, er det vigtigt at vælge en person, der er tovholder for dagen. Vedkommende er blandt andet garant for at indkalde til møder, sørge for at beslutninger og efterfølgende opgaver er klare og koordinerede osv. Lav eventuelt en køreplan eller et skema, så alle er klar over, hvem, der gør hvad, og hvornår, fx:

Opgave	Ansvarlig	Hvornår
Tovholder	Helena (lærer)	Løbende
Lave skemaændringer	Karsten (ledelsen)	1. september
Informere hele skolen	Mads (ledelsen)	21. september
Sammensætte mediegruppe	Niels (lærer) og Marie (elevrådsformand)	15. oktober
Kopiere materiale	Ditte (lærer) og Katinka (elev)	23. oktober
Afholdelse af dagen	Hele gruppen	Fredag den 6. november
Osv.	...	...

Forberedelse

Planlægningsgruppen planlægger og forbereder dagen, så den hænger sammen organisatorisk og indholdsmæssigt. I skal afsætte tid til planlægningsmøder (ca. 2 møder á 1-2 timers varighed) og til opfølgingsmøder (ca. 2 møder á 1 times varighed).

På det første møde i planlægningsgruppen kan I blandt andet diskutere følgende:

- Skal alle elever deltage i *En dag om undervisningsmiljø*, eller er det udvalgte årgange/hold?
- Hvornår skal I afholde dagen?
- Hvilke moduler vil I bruge?
  - Hvis I vælger at inddrage modul 3 og/eller 4, skal I finde et område, hvor eleverne løbende kan vise hinanden, hvordan de har arbejdet med undervisningsmiljø i deres klasse. Informationerne mellem eleverne sker i form af plancher, og derfor skal området være af en vis størrelse, fx skolens aula eller et lignende område.
- Hvem har hvilke forberedende opgaver?
- Vil I oprette en mediegruppe, der kan dokumentere dagen?
- Hvad er planlægningsgruppens rolle på dagen?
- Hvordan vil I informere elever og lærere om *En dag om undervisningsmiljø*? Vil I eventuelt bruge storskærm eller lignende til at informere om aktiviteterne – både forud og under selve afviklingen af dagen?
- Økonomi
- Fastsættelse af dato for næste forberedende møde samt for opfølgingsmøde(r).

DCUM har lavet en plakat om *En dag om undervisningsmiljø*, som I kan hænge op på skolen som et led i jeres kommunikation om dagen. Plakaten er gratis og kan rekvireres hos DCUM ved at klikke på dette link:

www.dcum.dk/undervisningsmiljoe/metoder/en-dag-om-undervisningsmiljoe

På det andet forberedelsesmøde, som afholdes lige inden afholdelsen af dagen, er det et god ide, at I:

- gennemgår status på forberedelserne
- gennemgår dagens program, herunder nøje jeres egne roller
- tjekker, at det praktiske er på plads, fx materialer, teknik og øvrige hjælpemidler
- tjekker, at alle lærere og elever er informerede
- tjekker, at der er sørget for eventuel forplejning (fx kage, frugt) mv.

Opfølgning

Efter *En dag om undervisningsmiljø* samler I planlægningsgruppen igen for at følge op på dagen. Her vil det være en god ide at:

- evaluere dagen: hvordan gik det, organisatorisk, indholdsmæssigt mv.?
- gennemgå de indsamlede plancher fra dagen med henblik på
  - at beslutte om I vil udarbejde en ansøgning til Undervisningsmiljøprisen
  - at vurdere, hvordan I vil arbejde videre med ideerne/forslagene til forbedring af undervisningsmiljøet.
- se på, om der er andet, I skal følge op på, fx tilbagemelding til klasserne, lærergruppen, ledelsen og andre? Eventuelt en tilbagemelding via elevintra?
- drøfte om *En dag om undervisningsmiljø* skal være en årligt tilbagevendende begivenhed? Fx i forbindelse med opstarten af nye klasser/hold, der på den måde kan blive introduceret til undervisningsmiljøet på skolen.

Links til mere information og inspirationsmateriale

www.dcum.dk

På DCUM's hjemmeside finder I viden, værktøjer, metoder, inspirationsmaterialer, quiz, undersøgelser, osv. til arbejdet med undervisningsmiljøvurderingen, til at skabe et godt undervisningsmiljø, til Undervisningsmiljøprisen mv.

www.termometeret.dk

Termometeret er et internetbaseret, fleksibelt spørgeskemaværktøj til at kortlægge undervisningsmiljøet på den enkelte skole og uddannelsesinstitution. Termometeret er et selvevalueringsskema, som også kan bruges til benchmarking.

dcum.

Dansk Center for Undervisningsmiljø • Danish Centre of Educational Environment
www.dcum.dk • dcum@dcum.dk • tlf. +45 722 654 00 • fax +45 722 654 01
Postboks 2077 • Blommevej 40 • DK - 8930 Randers NØ